

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 9925-01-13 בינת סמך (אאוטסורסינג) בע"מ נ' עיריית גבעתיים

בפני כב' השופטת מרים סוקולוב

המבקשת : בינת סמך (אאוטסורסינג) בע"מ
 (התובעת הייצוגית) ע"י ב"כ עו"ד דוד גואטה ו/או עו"ד חנה ליניק
 ו/או עו"ד אייל ראובן ולנר ו/או עו"ד יהלום כהן
 גבורה ו/או עו"ד דבי שור.

- נ ג ד -

המשיבה : עיריית גבעתיים
 (הנתבעת הייצוגית) ע"י ב"כ עו"ד שמחה זילברמן ו/או תמר לרנר

חקיקה שאוזכרה :

- תקנות הסדרים במשק המדינה (ארנונה כללית ברשויות המקומיות), תשס"ז-2007: סע 4'
 תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984: סע 7'
 חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006: סע 32, 33'

כתבי עת :

- ישי לויט, "תביעה ייצוגית לפי חוק", הפרקליט, כרך מב (תשנ"ה-תשנ"ו) 465
 סטיבן גולדשטיין, "תביעת - ייצוג -", משפטים, כרך ט (תשל"ט) 416
 סיני דויטש, "עשור לתובענה הייצוגית הצרכנית", שערי משפט, כרך ד (תשס"ה-תשס"ו) 9
 משה טלגם, "התובענה הייצוגית - שיקולים", שערי משפט, כרך ד (תשס"ה-תשס"ו) 227

פסק דין

בסוגיית גמול לתובע ושכר טרחה לב"כ).

פתח דבר:

1. ביום ה-06.01.13 הגישה המבקשת תובענה מנהלית ובקשה לאשר התובענה כייצוגית. בבקשה נטען כי המשיבה פעלה בניגוד [לתקנה 4 לתקנות ההסדרים במשק המדינה \(ארנונה כללית ברשויות מקומיות\)](#), התשס"ז–2007 (להלן: "תקנות ההסדרים") הקובעת כי "מועצה רשאית להטיל ארנונה כללית... לכל מטר מרובע", ובפועל בסעיף 1.4 לצו הארנונה של המשיבה נקבע כי "חלק מיחידת שטח נוסף, העודף על יחידת השטח השלמה האחרונה של נכס, השווה או העולה על 0.5 מ"ר, ייחשב כמ"ר אחד נוסף". לטענת המבקשת המשיבה חרגה מסמכותה בחישוב שטחים ועיגלה את שטחי נכסי חברי הקבוצה למ"ר העוקב השלם על-ידי הוספת שטח שאינו קיים במציאות.
2. המבקשת הייתה בתקופה הרלוונטית בעלת נכס המחויב בארנונה בשטח של 354 מ"ר, כאשר שטח הנכס בפועל היה 353.73 מ"ר בלבד. המשיבה חייבה את המבקשת במ"ר שלם ביתר, כאשר לטענת המבקשת לא ניתן היה לחייבה עבור 73 הס"מ שמעל 353 מ"ר, וודאי שלא להוסיף 27 ס"מ נוספים שאינם קיימים במציאות בנכס. בסופו של יום, לדברי המבקשת נגבו ממנה ביתר 559.21 ₪ בתוספת ריבית והצמדה כחוק בשנת 2012.
3. ביום 24.03.13 הגישה המשיבה הודעת חדילה ובקשה לסילוק התובענה על הסף. ביום 08.04.13 הגישה המבקשת את התנגדותה להודעת החדילה. בתאריך 18.04.13 ניתנה החלטה לפיה "רצוי שבקשת החדילה תתוקן כך שלא יהיה צורך בבקשות התושבים לענין המדידה וכן יופסקו הליכי הגביה לאלתר של יתרות החוב בגין השטחים המעוגלים".
4. לאור האמור, הגישה המשיבה ב-24.04.13 "הודעת הבהרה" והודיעה כי מדידות הנכסים יבוצעו על ידה ללא צורך בבקשה יזומה של התושבים, וכל חשבונות הארנונה שעוגלו כלפי מעלה – יזוכו בהפרשים רטרואקטיביים למועד הקובע. יתרת הזיכוי, אם תהיה כזו – תוחזר לנישומים. כן הודיעה המשיבה כי בשנת 2013 לא יהיו כלל חיובים רטרואקטיביים.
5. לאחר שהתקיים דיון בבקשה, נשמעו טיעוני הצדדים והוגשו סיכומים לענין הודעת החדילה, ניתנה ביום 14.11.13 החלטה לפיה בהתאם לצו הארנונה של המשיבה עיגול שטחי נכסים כלפי מעלה אינו חוקי בנסיבות העניין. ובלשון ההחלטה:

"בנסיבות הללו לאחר שהוברר מהי אותה יחידת שטח שלמה לפי צו הארנונה של המבקשת...לא ניתן לעגל את שטח הנכס כלפי מעלה ולחייב בתשלום ארנונה עבור שטח שאינו קיים בפועל בנכס. עיגול כלפי מעלה וחייב תושב בארנונה עבור שטח נכס שאיננו קיים, הינו פשוטו כמשמעו פגיעה בקניינו של הפרט שלא כדיון, ופגיעה בעקרון חוקיות המנהל. המסקנה היא אחת – לא ניתן לחייב בשטח שאיננו קיים במציאות, גם אם שטחי נכסיהם של תושבים אחרים עוגל לפי שיטה זו כלפי מטה, כטענת ב"כ המשיבה" (פיסקה 30 להחלטה הנ"ל).

6. לאור האמור בהחלטה הנ"ל הגישה המשיבה הודעת חדילה מתקנת בנוגע לשתי עילות: "חלקי המטרים הרבועים של שטחי הנכסים המדודים לא יחויבו בארנונה החל משנת 2014 וכן על זיכוי רטרואקטיבי של הנכסים המדודים ליום הקובע".
7. בתאריך 27.11.13 הגישו הצדדים הודעה משותפת לבית המשפט לפיה, הודעת החדילה מקובלת על ב"כ המבקשת והצדדים מבקשים מבית המשפט לאשר את הודעת החדילה המתקנת. ב-28.11.13 אושרה הודעת החדילה.
8. לאור האמור לעיל הגיש ב"כ המבקשת את הבקשה לפסיקת גמול לתובעת הייצוגית ושכ"ט עו"ד לבאי כוחה.
9. ב"כ המבקשת טען בסיכומיו כי המבקשת נטלה סיכון ממשי בניהול ההליך ונשאה בסיכון לחייב בהוצאות, במקרה של כישלון וזאת בנוסף לנטל ההוצאות הכרוכות בהכנת חו"ד מומחה.
- המבקשת הגישה בקשתה זו בצירוף חו"ד מפורטת של כלכלן אשר עלותה 14,160 ₪ כולל מע"מ (ראה נספח א' לסיכומים – חשבונית). לדבריה, יש לעודד הגשת תובענות ייצוגיות מבוססות הנתמכות בחו"ד מקצועיות ולחייב את המשיבה בעלותן מקום בו נמצא כי התובענה הינה ראויה וסבירה.
- הבקשה מבוססת על אומדן זהיר של כלכלן מטעם המבקשת אשר אמד את ההשבה הכספית בסך של 1,679,047.5 ₪. אולם בפועל שווי ההשבה גבוה יותר, ועל-פי נתוני המבקשת סכום ההשבה המדויק הינו: 1,979,000 ₪.
- לסכום זה יש להוסיף לטענת המבקשת השבה בגין 90 הימים עד המועד הקובע, בהם המשיכה המשיבה לגבות. סה"כ בעקבות החדילה לא הושבו לנישומים 2,226,375 ₪.
10. עוד טען ב"כ המבקשת, כי יש לשקלל בין יתר השיקולים, גם את החיסכון העתידי שייחסך לתושבים מאחר והמשיבה גבתה ארנונה ביתר החל משנת 1985 ואילך.
11. ב"כ המבקשת פרט את שיטות החישוב השונות לעניין הגמול ושכר הטרחה וציין כי קיימות בין היתר: "שיטה על דרך האומדן", "שיטת האחוזים" ועוד. לטענתו, על-פי שיטת

האחוזים יש לפסוק לטובת המבקשת סכום של 40,000 ₪ ולב"כ המבקשת סכום של 256,000 ₪ + מע"מ { לפי חישוב של 9% מ- 2,226,375 ₪ [סכום הגבייה בגין עיגול שטחים ב-24 החודשים שקדמו להגשת הבקשה, בתוספת הגבייה בגין 90 הימים עד המועד הקובע, אשר לא הושבו לנישומים], ועוד 618,437 ₪ [סכום ההשבה בפועל מהמועד הקובע ועד יום הודעת החדילה המתוקנת (והכל על-פי [ת"צ 38109-01-10 פלד ואחרים נ' עיריית הוד השרון](#))]}. ובנוסף סכום של 14,160 עבור חו"ד של הכלכלן מר מיכאל מילר.

12. לדברי ב"כ המשיבה אין לפסוק למבקשת ולבאי כוחה גמול ושכר טרחה, או לחלופין לפסוק סכומים סמליים בלבד, וזאת מהטעמים הבאים:

א. המבקשת אינה זכאית לגמול בשל העדר עילת תביעה אישית. לטענת המשיבה, הוכח כי שטחה של המבקשת עוגל כלפי מטה לשטח של 352 מ"ר כ-6 חודשים עובר להגשת התובענה והיא זוכתה רטרואקטיבית לתחילת יום ההחזקה שלה בנכס. (15.08.10).

ב. העדר פניה מוקדמת מאיין את הזכות לקבלת גמול ושכ"ט או מקטין את הזכאות, לסכומים סמליים בלבד [לעניין זה הפנתה ל- ת.צ. (מרכז) 36086-07-11 עו"ד אסף חרסט נ' ידיעות אינטרנט (פורסם בנבו, מיום 19.09.12) - העדר פניה מוקדמת היווה את אחד הטעמים לדחיית התובענה ושיקולי ביהמ"ש לעניינים מנהליים אושרו על-ידי בית המשפט העליון בע"א [8290/12 דואניאס נ' ידיעות אינטרנט](#)].

ג. הגשה מבוזרת של בקשות רבות (26 במספר) העוסקות באותו עניין, מצדיקה דחיית בקשת האישור ובוודאי מצדיקה שלילת הגמול ושכ"ט.

ד. העדר סיכון בשל הליכה בדרך סלולה מקטין את הגמול ושכר הטרחה באופן משמעותי.

ה. אישור הודעת החדילה כפוף לפסק הדין שיינתן ע"י ביהמ"ש העליון בתיק [רע"א 2453/13 עיריית חדרה נ' עמר](#). אם הערעור שהגישה המשיבה יתקבל התוצאה תהיה חזרה לשיטה הקודמת ולציבור לא תצמח כל תועלת מהגשת התובענה הייצוגית דנן.

ו. השיקולים בפסיקת שכ"ט וגמול במקרה של חדילה, הם מורכבים, והסכומים אשר נפסקים נמוכים יותר מאשר במקרים בהם מאשר בית המשפט את התובענה כייצוגית, הן בשל הפגיעה בקופה הציבורית ובאינטרס הציבורי והן בשל העדר הצורך בהשקעת משאבים גדולה וסיום ההליך בשלבים מוקדמים שאינם מצריכים עבודה רבה. בית המשפט העליון פרט את השיקולים ב- [עע"מ 2395/07 אכדיה סופטוור סיסטמס](#)

בע"מ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, מיום 27.10.10) בו הופחת שכר הטרחה מ- 300,000 ₪ ל- 50,000 ₪ והגמול הופחת מ- 200,000 ₪ ל- 50,000 ₪ בלבד. בעניין זה נפסק, בניגוד לטענות המבקשת, כי הודעת החדילה ואינטרס הקופה הציבורית מהווים שיקולים רלבנטיים להפחתת שכר הטרחה והגמול.

ז. באשר לטענת המבקשת בסיכומיה (סעיף 20) לפיה, התועלת שצמחה לחברי הקבוצה מבוססת על הגביה בשנתיים שקדמו להגשת התובענה, בצירוף 90 ימים עד למועד החדילה, לדברי ב"כ המשיבה טענה זו איננה נכונה, שכן משמעותה של הודעת החדילה היא אי השבת הסכומים שנגבו בעבר ולכן לציבור לא צמחה תועלת. יחד עם זאת, יש ממש בדברי המבקשת לפיהם התועלת היא תועלת עתידית ובע"מ 8867/11 **מדינת ישראל נ' אבוטבול**, (פורסם בנבו, מיום 25.12.12), בית המשפט העליון קבע כי התועלת היא עתידית, על בסיס של 24 חודשים בלבד (ראו: החישוב שנערך בעמ' 29 לפסק הדין).

ח. באשר לחישובים שבסיכומי המבקשת, ב"כ המשיבה טענה כי הם **"יותר מתמוהים"**, כיוון שהמבקשת מציגה חישובים חדשים ללא כל תשתית עובדתית. בעוד התעריף הממוצע למגורים חושב על-ידי המומחה בסך של 51.45 ₪ למ"ר (סעיף 5.4.4 לחווה"ד), המבקשת בסעיף 22 לסיכומים מציינת כי התעריף הוא 58 ₪ למ"ר; התעריף הממוצע שלא למגורים נקבע על-ידי המומחה בסכום של 155.4 ₪ למ"ר (סעיף 5.5.4), והמבקשת הגדילה אותו ללא הסבר בכ-30% לתעריף של 230 ₪ למ"ר (סעיף 22 לסיכומים), וכך הגיעה לסיכומים גבוהים בעשרות אחוזים מאלה שהוערכו על-ידי המומחה מטעמה. בנוסף החישובים, הן של המומחה והן של המבקשת לוקים בפגמים מהותיים נוספים וביניהם: חישוב הסכומים לפי 100% גביה, למרות שבפועל הגביה היא נמוכה יותר ולעולם איננה מגיעה ל-100% (לא משקללת בחישוב אזרחים ותיקים, אזרחים המקבלים הבטחת הכנסה, גמלת סיעוד, נכים, עולים, ועוד).

דיון והכרעה

13. ככלל, בשאלת הגמול לתובעים הייצוגיים, כמו גם בפסיקת שכ"ט עו"ד לבאי כוחם, יש להתחשב בשיקולים המפורטים בסעיפים 32 ו-33 לחוק התובענות הייצוגיות, תשס"ו – 2006 (להלן: **"החוק"**). במקרה דנן, יש לזכור כי שכרה של המבקשת ובאי כוחה משולמים על ידי המשיבה שהינה רשות ציבורית ולא גוף פרטי, מתוך כספי ציבור ולכן יש מקום לבחון בדקדקנות האם יש לאשר את השכר המבוקש על-ידי המבקשת.

14. עובר לבחינת סוגיית הגמול יש לדון בטענת המשיבה ל"העדר עילת תביעה אישית" מצד המבקשת. לצורך כך יש לבחון על ציר הזמן, האם לפני הגשת התובענה והבקשה לאישור התובענה כייצוגית קמה למבקשת עילת תביעה אישית? - המבקשת הייתה בתקופה הרלוונטית להגשת הבקשה בעלת נכס המסווג בסיווג "עסקי או אחר" הנמצא בתחום שיפוט המשיבה. נכס המבקשת עובר למועד הגשת הבקשה לאישור חויב בארנונה בשטח של 354 מ"ר, כאשר שטח הנכס בפועל הינו 353.73 מ"ר בלבד (ראה: חשבון ארנונה לחודשים יולי-אוגוסט 2012 - נספח ב' לבקשה לאישור התובענה הייצוגית). דהיינו- על-פי חשבון הארנונה של המשיבה המבקשת חויבה ב"שטח אור" בגין 27 ס"מ נוספים שאינם קיימים במציאות.

מנגד טענה המשיבה כי למבקשת נשלחה שומת ארנונה מתוקנת כבר בחודש דצמבר (נספח 9 לתשובת המשיבה), ולפיה המבקשת תחויב בארנונה לפי שטח של 352 מ"ר. כמו כן, נכתב כי חשבון המבקשת יזוכה בגין הפרשי הארנונה לתקופה החל משנת 2010 ועד 31.12.12. יוער כי הודעת השומה המתוקנת נושאת תאריך 30.12.12 (ראה גם תצהיר של מר יאיר אונפסונג, סגן הגזבר במשיבה), כאשר התובענה והבקשה לאישורה כייצוגית הוגשו לבית המשפט ביום 06.01.13. ככל הנראה לפני שהמבקשת הספיקה לקבל את הודעת השומה. זאת ועוד, לטענת המבקשת הודעת תיקון השומה לא הובאה לידיעתה ולא נשלחה אליה. היא ראתה אותה לראשונה רק במסגרת כתב התשובה לתובענה. יצוין כי המשיבה לא צירפה צילום של אישור מסירה או הוכחה אחרת לכך שהמכתב אכן התקבל על ידי המבקשת.

לטענת המבקשת חשבונה לא זוכה רטרואקטיבית, והמשיבה לא הציגה כל ראיה להוכחת טענתה זו. יתירה מזו, ב"כ המבקשת טענה כי פנתה למשיבה, בעקבות בקשת הבהרה מטעם בית המשפט לשאלה האם חשבון המבקשת אכן זוכה רטרואקטיבית. לאחר בדיקה ראתה בכרטיס המבקשת כי חשבונה זוכה, אך לא פורט מקור הזיכוי ואין וודאות כי אכן מקורו בזיכוי עקב עיגול שטח הנכס כלפי מטה.

כיום אין חולק, בהתבסס על חשבונות הארנונה שנשלחו למבקשת וכן לאור הודעת השומה המתוקנת ובהתאם להחלטתי בשאלת החלטה מיום 14.11.13, כי המשיבה גבתה ארנונה ביתר מהמבקשת עקב עיגול שטח הנכס כלפי מעלה וחויב ב"שטחי אור". סביר להניח כי בעקבות פסקי דין שניתנו בסוגיה ומדידה מחודשת שערכה המשיבה בנכס, תיקנה המשיבה את שטח הנכס של המבקשת לצורך חיוב בארנונה ובהמשך ככל הנראה זיכתה את חשבונה של המבקשת באופן רטרואקטיבי. עם זאת, ההודעה על התיקון והזיכוי נעשו בשלב מאוחר מדי, בתפר בין כתיבת המכתב לבין שליחתו למבקשת, כך שהתובענה והבקשה לאישורה כייצוגית נשלחו והוגשו לבית המשפט כדין. יצוין כי המבקשת עזבה את הנכס עוד ביום 01.01.13, יום לאחר התאריך אותו נושא מכתב תיקון השומה. כך שקיימת אפשרות כי נשלח לכתובת הנכס מספר ימים לאחר מכן אולם המבקשת כבר לא הייתה בנכס ולא הוכח כי אכן קיבלה את ההודעה הנ"ל.

לאור האמור לעיל, אני קובעת כי במועד הגשת התובענה הייתה למבקשת עילת תביעה אישית ומכאן שהיא ראויה לשמש כתובעת ייצוגית.

15. ב"כ המשיבה העלתה טענה נוספת אשר מצדיקה לטעמה את הקטנת שכר הטרחה והגמול לסכומים סמליים. מדובר בטענה בנוגע להגשה מבוזרת של בקשות ותובענות רבות העוסקות באותו עניין, לבתי משפט שונים. ככלל, יש ממש בטענת המשיבה. אולם במקרה דנן הוגשה בקשה לנשיא בית משפט העליון על ידי ב"כ המבקשת (באמצעות עו"ד דוד גואטה) בהתאם [לתקנה 7 לתקנות סדר הדין האזרחי](#), התשמ"ד-1984, לאיחוד הדיון ב-13 הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו לבתי המשפט המחוזיים בתל-אביב, בחיפה ובמחוז המרכז. ועניינן של הבקשות שאיחוד הדיון בהן התבקש היה אופן חישוב הארנונה על ידי רשויות מקומיות שונות. אולם בית המשפט העליון קבע (כב' הנשיא גרוניס) כי במקרה דנן איחוד הדיונים רק יגרום לסרבול ולהארכה של ההליך, ודחה את הבקשה. [ראה: [בש"מ 6141/12 פסיפיק מערכות מחשב נ' עיריית הרצליה](#) (פורסם בנבו, מיום 25.11.12)].

אי לכך, במקרה דנן האחריות לביזור הבקשות הללו לבתי משפט שונים איננה עומדת לחובתו של בא-כוח העותרים שעשה כל שביכולתו על מנת לאחד הדיונים הללו.

16. על-פי הפסיקה יש חשיבות רבה להגשת תובענות ייצוגיות, והאינטרס הציבורי הוא לעודד אנשים מקרב הציבור להגיש תובענות ייצוגיות מוצדקות, שכן הם עושים בכך שירות חשוב לציבור בכללותו:

"אנשים אלו נוטלים סיכון לא קטן בהגשת התובענה, ומשקיעים בכך מאמץ וכסף בשיעור ניכר. כך גם יש להביא בחשבון את העובדה שב"כ התובע הייצוגי, כמו גם התובע הייצוגי עצמו, נוטלים על עצמם את הסיכון של עבודה ללא שכר, שהרי רוב התובענות הייצוגיות נדחות (ראה: ס. דויטש, "עשור לתובענה הייצוגית הצרכנית - סיכום ביניים ומבט לעתיד", שערי משפט ד (1) התשס"ה 9, בעמ' 36; מ. טלגם, "התובענה הייצוגית שיקולים בקביעת שכר וגמול", שערי משפט ד (1) התשס"ה, 227, בעמ' 228, 235-236; ס. גולדשטיין, "תביעת ייצוג קבוצתית מה ועל שום מה?", משפטים ט' (התשל"ט), 416). כמו כן – נושא התובע הייצוגי בסיכון תשלום הוצאות משפט בסכום נכבד, לו היתה נדחית התביעה." [תא (ת"א) 1953/04 שכטר אליעזר נ' כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (פורסם בנבו, מיום 15.07.07)].

17. מכאן שיש לתמרץ ולתגמל אנשים אלו, באמצעות פסיקת פיצוי משמעותי, שיהא מעבר להחזר הוצאותיהם, שכן אחרת איש לא ייטול על עצמו את המטלה הקשה, המסובכת והמסוכנת לנהל תובענה ייצוגית כנגד גוף ציבורי גדול (ראה: [ע"א 8430/99 אנליסט נ' ערד, פ"ד נו \(2\) 247](#)). בפסק דין אנליסט הנ"ל נקבעו אמות המידה הכלליות לקביעת שיעור הפיצוי המגיע לתובע ייצוגי, כמו גם שכר הטרחה שיש לפסוק לעורכי דינו, וזאת לאור תכליתה של התובענה הייצוגית להגן על אינטרס היחיד, אשר איננו טורח להגיש תביעה בגין

נזק קטן שנגרם לו, ולקדם על ידי כך את האינטרס הציבורי שבאכיפת החוק. מטרת הגמול שנפסק לתובע הייצוגי היא לפצותו על הנטל שלקח על עצמו בשם הקבוצה כולה, והסיכון שנטל על עצמו שמא תביעתו תידחה. לאור חשיבותה של התובענה הייצוגית, מהווה הפיצוי המיוחד מעין "פרס" לתובע, מעל ומעבר לנזק שנגרם לו בפועל, והגמול ניתן על כך שנטל על עצמו תפקיד בעל חשיבות חברתית (סעיפים 13-14 לפסק הדין).

באשר לשיעור הפיצוי שיש לפסוק לתובע הייצוגי, נקבע כדלקמן:

"מהו השיעור הראוי שיש לפסוק כפיצוי מיוחד, לתובע הייצוגי? התשובה לשאלה זו קשורה בתכליות הכלליות והספציפיות עליהן עמדנו. בראש ובראשונה, הפיצוי המיוחד צריך להיפסק באותם המקרים בהם אכן נשא התובע הייצוגי בטרחה מיוחדת או בסיכון, או שאלמלא פיצוי מיוחד זה, לא היתה מוגשת התביעה מלכתחילה, בשל הנזק הספציפי הקטן שנגרם לכל ניזוק. שנית, וכנגזרת מכך, על הפיצוי המיוחד לשקף את עוצמת הסיכון בו נשא ואת הטרחה שנטל על עצמו התובע הייצוגי. "הפיצוי צריך להתחשב בזמן, בטרחה, בשיעור ההוצאות שנשא בהן התובע ובאיכות התרומה של פעולתו לטובת הקבוצה" [ראו: לויט, "תביעה ייצוגית לפי חוק ניירות ערך", הפרקליט מב (תשנ"ו) 465, 481]. שלישית, שיעור הפיצוי המיוחד צריך לשקף את ההכרה בחשיבותה של התובענה הייצוגית, הן לשם הגנה על אינטרס הפרט והן במסגרת אינטרס הכלל. אכן, הפיצוי המיוחד לא בא רק על מנת לפצות את התובע הייצוגי על הטרחה שבהגשת התובענה ובהוכחתה, אלא גם לספק תמריץ לתובע הייצוגי להגשים את זכות היחיד ואת אינטרס הכלל...בה בעת, אל לו - לפיצוי מיוחד זה - לעודד תובענות סרק...על הפיצוי המיוחד לתמרץ תביעות אמת, ולא הליכי נפל...רביעית, יש לוודא ששיעור הפיצוי המיוחד אינו גבוה באופן שעלול לכרסם בפיצוי לשאר חברי הקבוצה כך שמטרת התובענה הייצוגית תסוכל...יש לוודא, על כן, כי האינטרס של שאר חברי הקבוצה בקבלת פיצוי הולם בגין חלקם היחסי, לא יפגע יתר על המידה. המדובר, על כן, בשמירה על יחס סביר בין הפיצוי שיפסק לתובע הייצוגי ובין התועלת של שאר חברי הקבוצה (לויט, הנ"ל, שם). חמישית, יש לבחון את שיעור הפיצוי ביחס לחלקו של התובע הייצוגי. אכן, ככל שחלקו של התובע הייצוגי בסך הסכום שנפסק קטן יותר, נראה ראוי הוא כי יזכה לפיצוי מיוחד בשיעור המשקף את הצורך בתמריץ התובע הייצוגי על הנטל והסיכון שלקח על עצמו, ויהווה תמריץ לתובעים ייצוגיים לאכוף את הדין על הנתבעים, הגם שהנזק שנגרם להם עצמם, אינו גדול דיו. מאידך, ככל שחלקו של התובע הייצוגי בסך הפיצוי הוא משמעותי יותר, אם באופן יחסי ואם באופן

מוחלט, יקטן הצורך בפסיקת פיצוי מיוחד, שכן די יהא בתמריץ הקיים ממילא לתובע הייצוגי, לעמוד על נזקיו...".

18. אשר לשכר הטרחה אותו יש לפסוק לעורכי דינו של התובע הייצוגי, נקבע בפסק הדין הנ"ל - כי המטרה היא "לפצות את עורך הדין על ההוצאות שנגרמו לו בהליך ההליך, עבור הקבוצה כולה או בשמה", וכי אותם טעמים העומדים ביסוד הצורך לעודד תובעים ייצוגיים ותובענות ייצוגיות - מצדיקים פסיקת שכר טרחה בסכום שיישקף את הוצאות המשפט ושכר טרחת עורך הדין בפועל. עם זאת, אין לפסוק שכר טרחה בשיעור שיהווה תמריץ להגשת הליכי סרק, או שיגרום לנטל מוגזם על כתפי הקבוצה המממנת את שכר הטרחה (סעיף 20 שם). למותר לציין, כי בעניין אנליסט הנ"ל, שכר הטרחה שנפסק לב"כ התובעת הייצוגית היה בשיעור של 9% משווי הסכס הפשרה, והגיע לסך של למעלה מ-350,000 ₪.
19. בחוק תובענות ייצוגיות נקבעו אמות המידה לפסיקת גמול לתובע המייצג, וכן שכר טרחה - לבא כוחו, כדלקמן:

"גמול לתובע מייצג

22. (א) הכריע בית המשפט בתובענה הייצוגית, כולה או חלקה, לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, לרבות בדרך של אישור הסדר פשרה, יורה על תשלום גמול לתובע המייצג, בהתחשב בשיקולים כאמור בסעיף קטן (ב), אלא אם כן מצא, מטעמים מיוחדים שיירשמו, שהדבר אינו מוצדק בנסיבות הענין.
- (ב) בקביעת שיעור הגמול יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשיקולים אלה:
- (1) הטרחה שטרם התובע המייצג והסיכון שנטל על עצמו בהגשת התובענה הייצוגית ובניהולה, בפרט אם הסעד המבוקש בתובענה הוא סעד הצהרתי;
 - (2) התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה;
 - (3) מידת החשיבות הציבורית של התובענה הייצוגית.
- "...

"שכר טרחה של בא כוח מייצג

23. (א) בית המשפט יקבע את שכר הטרחה של בא הכוח המייצג בעד הטיפול בתובענה הייצוגית, לרבות בבקשה לאישור; בא הכוח המייצג לא יקבל שכר טרחה בסכום העולה על הסכום שקבע בית המשפט כאמור.

- (ב) בקביעת שיעור שכר הטרחה של בא כוח מייצג לפי סעיף קטן (א), יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשיקולים אלה:
- (1) התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה;
 - (2) מורכבות ההליך, הטרחה שטרחה בא הכוח המייצג והסיכון שנטל על עצמו בהגשת התובענה הייצוגית ובניהולה, וכן ההוצאות שהוציא לשם כך;
 - (3) מידת החשיבות הציבורית של התובענה הייצוגית;
 - (4) האופן שבו ניהל בא הכוח המייצג את ההליך;
 - (5) הפער שבין הסעדים הנתבעים בבקשה לאישור לבין הסעדים שפסק בית המשפט בתובענה 10 הייצוגית...".

20. כפי שפורט לעיל, במקרה נשוא הדיון הצדדים לא הגיעו לידי הסכמה על שיעור שכר הטרחה לעורך דין וגמול למבקשת. ב"כ המבקשת הסתמך על פסקי דין רבים אשר עוסקים בקביעת שיעור הגמול לתובע המייצג ושכ"ט עו"ד של בא כוחו, וביקש לגזור מהם גזירה שווה לעניינו. לרבות פסק דין בפרשת פלד [ת"צ 38109-01-10 פלד ואח' נ' עיריית הוד השרון (פורסם בנבו, מיום 23.06.13)], שם קבעתי כי שיעור הגמול לתובעים הייצוגיים יעמוד על 5% מסכומי ההחזר (בעניינו, סכום הגבייה בגין עיגולי שטחים ב- 24 החודשים שקדמו להגשת הבקשה). ושכר הטרחה לב"כ התובעים יעמוד על שיעור של 9%. לפיכך עתר ב"כ המבקשת כי גם במקרה זה יפסק שכר הטרחה בשיעור של 9% שייגזר מסכום של 2,226,375 ₪ (ראה חישוב בפסקה 15 להחלטה זו).

יוער, כי ב"פרשת פלד" הצדדים הסכימו ביניהם במסגרת הסדר פשרה כי שכר טרחת עורכי הדין והגמול לתובעים יקבע באחוזים בשיעור שיקבע על-ידי בית המשפט. ב"כ התובעים עתרו לפסוק להם שכר טרחה בשיעור של 12% מהסכום אשר הנתבעת נדרשה להשיב לחברי הקבוצה. וב"כ הנתבעת עתרו לפסוק לכל היותר שכר טרחה בשיעור של 9%. דהיינו- בית המשפט בהחלטתו, פסק שכר טרחת עורכי דין בשיעור של 9% לפי הרף הנמוך, לו הסכימו גם ב"כ הנתבעת.

21. ב"כ המשיבה התנגדה לחישובים שבסיכומי המבקשת, מאחר ולטענתה המבקשת הציגה חישובים חדשים ללא כל תשתית עובדתית. בעוד שהתעריף הממוצע למגורים מחושב על-ידי המומחה בסכום של 51.45 ₪ למ"ר (סעיף 5.4.4 לחווה"ד), המבקשת בסעיף 22 לסיכומים קובעת כי התעריף הוא 58 ₪ למ"ר; התעריף הממוצע שלא למגורים נקבע על-ידי המומחה בסכום של 155.4 למ"ר (סעיף 5.5.4), והמבקשת הגדילה אותו ללא הסבר בכ-30% לתעריף של 230 ₪ למ"ר (סעי' 22 לסיכומים) וכך הגיעה לסכומים הגבוהים בעשרות אחוזים מאלה שהוערכו על-ידי המומחה מטעמה.

כבר עתה אקדים את המאוחר ואומר, כי יש ממש בטענות המשיבה במיוחד בהתחשב בעובדה כי סכום התביעה הייצוגית כפי שנקבע על-ידי ב"כ המבקשת בתובענה ובבקשה לאישורה כייצוגית היה 1,679,047 ₪, ולא מצאתי לנכון להוסיף על הסכום שנתבע, אלא

- הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד הגשת התובענה ועד למועד אישור הודעת החדילה על ידי בית המשפט.
22. על מנת להצדיק את דרישתם הכספית כפי שפורטה לעיל, טענה ב"כ המבקשת כי קיימת חשיבות רבה להגשת התובענה הייצוגית דנן. תובענה זו חסכה לדבריה התדיינות בסכסוכים פרטניים רבים שהיו מתעוררים אלמלא הוגשה, ומימשה באופן היעיל ביותר את זכותם של תושבים ובעלי נכסים בתחום המשיבה אשר שטחי נכסיהם עוגל כלפי מעלה. בנוסף, התובענה הביאה לחסכון אדיר בתשלום של מיסי ארנונה לתושבי העיר והגשימה אינטרסים חשובים של חברי הקבוצה באופן אופטימאלי תוך איזון בינם לבין האינטרס של הציבור בכללותו.
23. עוד נטען כי התובענה באה להגשים את האינטרס של שלטון החוק. ולדאוג לכך כי רשויות מקומיות בכלל והמשיבה בפרט יתקנו את צווי הארנונה שלהן בהתאם לתקנות ההסדרים, ולא ייגבו מיסים עבור שטחים שאינם קיימים במציאות.
24. ב"כ המבקשת ציינה כי לאחרונה פסקי דין רבים עסקו בסוגיה של עיגול שטחים כלפי מעלה, והסתיימו בחדילה של הרשויות מגביה שלא כדין. בעקבות זאת נפסקו גמול ושכר טרחה בהיקפים גדולים בהתאם להלכה הפסוקה לפיה יש לעשות כן על מנת לעודד הגשת תובענות ייצוגיות ראויות גם בעתיד (ראה: [ת"צ 57090-04-13 פרייד נ' מועצה מקומית כוכב יאיר- צור יגאל](#) – נפסק למבקש גמול בסך 20,000 ₪ ושכ"ט לבא כוחו בסך של 118,000 ₪; [ת"צ 38529-11-11 א.ש. ברקאי בע"מ נ' עיריית מודיעין](#) – נפסק 125,000 ₪ שכ"ט ו-18,000 לתובע הייצוגי; [ת"צ 4132-07-11 גבע נ' עיריית נס-ציונה](#) – נפסק 125,000 ₪ שכ"ט ו-18,000 לתובע הייצוגי ועוד).
25. מנגד ב"כ המשיבה הפנתה אף היא לפסקי דין אחרים לפיהם יש לפסוק סכומים סמליים בלבד. בין פסקי הדין הללו נזכיר את [תמ 28342-03-13 סמרי נ' מועצה אזורית זבולון](#) – נפסק שכ"ט של 15,000 ₪ וגמול בסך של 1,000 ₪ בשל העדר פניה מוקדמת לרשות; [ת"מ 142/06 ההסתדרות הכללית החדשה, בתיה צדקה ורחל ווינר ואח' נ' מדינת ישראל - רשות המיסים והמוסד לביטוח לאומי](#) בו נפסקו אחוזים בודדים בלבד לצדדים ונקבע כי אל מול התועלת שבתובענה הייצוגית, עומד העיקרון לפיו יש לנהוג זהירות בכספי ציבור המשולמים כגמול ושכר טרחה על ידי הרשות הציבורית, ולאזן בין עניינו הלגיטימי של התובע המייצג לבין האינטרס הציבורי המצדיק זהירות והקפדה בקביעת הזכות לתשלומי הגמול ושכר הטרחה ובהערכת שיעורם הסביר של תשלומים אלה.
26. בחנתי את הצעת ב"כ המבקשת לעניין הגמול למבקשת ושכ"ט לבאי כוחה, וסבורני כי יש לגזור את הגמול ושכר טרחה, על-פי שיטת האחוזים שאומצה בפסקה זה מכבר. עם זאת יש לקבוע כי האחוזים הללו ייגזרו מסכום התובענה המקורי וכפי שנקבע בחוות הדעת שהוגשה מטעמה של המבקשת על ידי הכלכלן מר מיכאל מילר, דהיינו, 6% מסך של

1,679,047.5 ₪ בצרוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד הגשת התובענה ועד מועד אישור הודעת החדילה. ולא מהסכומים שפורטו על ידי ב"כ המבקשת בסיכומיה. כמו כן, הודעת החדילה של המשיבה מתייחסת ל-24 חודשים רטרואקטיבית ממועד החדילה, מכאן שאין מקום להוסיף ל-24 החודשים הללו גם את פרק הזמן הנוסף שחלף עד למועד החדילה בפועל.

בנוסף לאמור לעיל, יש להתחשב גם בעובדות הבאות: (א) המבקשת בעת הגשת התובענה דן, הייתה מודעת לפסיקת בתי המשפט בעניין זה, אשר הורו לרשויות המקומיות לחדול מעיגול השטחים כלפי מעלה ולכן לא לקחה על עצמה סיכון רב בהגשת התובענה. (ב) בתיק נשוא הדיון התקיים דיון אחד בלבד וההליכים לא נמשכו זמן רב ו/או מספר שנים כפי שארע ב"פרשת פלד" דן. זאת ועוד, כי ב"פרשת פלד" לא הייתה כלל הודעת חדילה והתובענה אושרה כייצוגית. (ג) פסיקת הוצאות בסכומים המבוקשים, תפגע באופן קשה בקופת המשיבה ובכספי הציבור וכתוצאה מכך עלול להיפגע היקף השירותים שהמשיבה מעניקה לתושביה והיקף העבודות שתוכל לבצע לרווחת התושבים.

אשר על כן אני קובעת כי סכום הגמול למבקשת יעמוד על שיעור של 3% מסכומי הגבייה בגין עיגול שטחים ב-24 חודשים שקדמו להגשת התובענה הייצוגית דהיינו, 3% מסך של 1,679,047.5 ₪ בצרוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד הגשת התובענה ועד מועד אישור החדילה על ידי בית המשפט.

אני פוסקת שכר טרחה לבאי כוח המבקשת בשיעור של 6% מסכום זה. בנוסף, אני פוסקת סכום של 14,160 ₪ עלות חוות הדעת של הכלכלן מיכאל מילר.

כל הסכומים הללו יוצמדו למדד יוקר המחיה ויישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד לתשלומם בפועל.

ניתן היום, י' אדר ב תשע"ד, 12 מרץ 2014, בהעדר הצדדים.

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

מרים סוקולוב 54678313-/-